

Makalenin Türü : Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi : 26.02.2025

Kabul Tarihi : 12.03.2025

<https://iibf.yeniyuzyil.edu.tr/>

DOĞU TÜRKİSTANLI GÖÇMENLERİN SURİYELİ SİĞINMACILARA YÖNELİK ALGISI: ZEYTİNBURNU ÖRNEĞİ

Yusuf AKYÜREK*

ÖZET

Göç olgusu, her zaman bireyler ve toplum yönünden önemli bir etken olarak görülen ve farklı bölgelerde çeşitli sebeplerle gerçekleşen bir olgudur. Sosyal, politik, ekonomik ve çevresel etmenler, göç hareketlerine yön veren temel etkenler arasında yer almaktadır. Özellikle ticaret ve sanayi merkezlerine yönelik göç dalgaları, ulaşım ve ekonomik imkânların gelişmesiyle ivme kazanmıştır. Ancak farklı milletlerin aynı coğrafyada bir araya gelmesi, kimi zaman uyum sorunlarına ve sosyal ve kültürel çatışmalara yol açabilmektedir. Bu çalışma, Doğu Türkistanlı göçmenlerin Suriyeli sığınmacılara yönelik algılarını anlamak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma, İstanbul'un Zeytinburnu ilçesinde ikamet eden ve en az altı ayını burada geçirmiş 202 Doğu Türkistanlı göçmeni kapsamaktadır. Çalışmada, demografik bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Demografik bilgi formunda katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum, göç öncesindeki meslekleri ve mevcut iş durumlarına yönelik hususlar yer alırken, Suriyeli sığınmacılara yönelik algıları da 20 sorudan oluşan görüşme formu aracılığıyla değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre, Doğu Türkistanlı göçmenlerin %87'sinin üniversite ve daha üstü eğitim seviyesine sahip olduğu görülmüştür. Katılımcıların %80'inin 35 yaş altı olduğu anlaşılmıştır. Türkiye'nin temel problemleri arasında göçmen ve ekonomi meselesini öncelikli gören katılımcıların göç süreçleri farklı tarih diliminde gerçekleşmiştir. Katılımcıların %49,5'i 2002 yılı öncesinde Türkiye'ye göç etmişken, %50,5'i 2002 ve sonrasında Türkiye'ye gelmiştir. Araştırmada dikkate değer önemli bir bulgu ise Doğu Türkistanlı göçmenlerin %90'ının Suriyeli sığınmacıların ülkelerine geri dönmelerini istemeleridir. Ayrıca, Suriyeli sığınmacıların kültürel entegrasyon sürecinin yeterince tamamlanmadığı hususu, katılımcılar arasında hâkim bir şekilde dile getirilmiştir. Bu araştırma, göçmenler arası ilişkilerin anlaşılmasına katkı sağlamak ve Türkiye'de farklı göçmen grupları arasındaki sosyal dinamiklere ışık tutmak maksadıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göçmen, Göç, Sığınmacı, Doğu Türkistan, Suriye, Türkiye, Zeytinburnu.

* Bu makale yüksek lisans tezinden üretilmiştir. yusuf.akyurek@zeytinburnu.bel.tr

PERCEPTION OF EAST TURKESTANI MIGRANTS TOWARDS SYRIANS: THE CASE OF ZEYTİNBURNU

ABSTRACT

Migration has historically been a significant dynamic for individuals and communities, occurring in various regions for diverse reasons. Economic, social, political, and environmental factors are among the primary determinants shaping migration movements. In particular, migration waves toward industrial and commercial centers have accelerated with advancements in transportation and economic opportunities. However, the coexistence of different communities in the same geographical space can sometimes lead to adaptation issues and socio-cultural conflicts. This study aims to examine the perceptions of East Turkestani migrants toward Syrian refugees. The research focuses on 202 East Turkestani migrants residing in the Zeytinburnu district of İstanbul for at least six months. The study employs two data collection tools: a demographic information form and a semi-structured interview form. The demographic form includes questions regarding participants' gender, age, marital status, education level, pre-migration occupations, and current employment status. Additionally, participants' perceptions of Syrian refugees were assessed through a 20-question interview form. The findings indicate that 87% of East Turkestani migrants have a university-level or higher education. Furthermore, 80% of the participants are under the age of 35. Economic issues and migration are identified as Turkey's most pressing concerns by the respondents. Regarding migration timelines, 49.5% of the participants migrated to Turkey before 2002, while 50.5% arrived in 2002 or later. A significant finding of the study is that 90% of East Turkestani migrants express a desire for Syrian refugees to return to their home country. Moreover, a prevalent opinion among participants is that the cultural integration of Syrian refugees has not been fully achieved. This study contributes to understanding inter-migrant relations and sheds light on the social dynamics between different migrant groups in Turkey.

Keywords: Migration, Migrant, Refugee, East Turkestan, Syria, Turkey, Zeytinburnu.

GİRİŞ

Göç, tarihi bir olgu olup, insanların çeşitli sebeplerle bulundukları yerden başka bir yere hareket etmeleridir. Göç birçok sebeple gerçekleşmekte olup kültürel, sosyal, ekonomik, politik ve güvenlik gibi faktörlerden etkilenir. Göç, yerel topluluklar üzerinde önemli etkiler yaratırken, göçmenlerin hedef ülkeye entegrasyonu da önemli bir toplumsal süreçtir. Türkiye son yıllarda, özellikle Orta Doğu'dan gelen göçmen akınlarıyla dünya genelinde dikkat çekerken, Doğu Türkistanlı ve Suriyeli sığınmacılar, bu sürecin başat aktörleri haline gelmiştir. Bu araştırma, Doğu Türkistanlı göçmenlerin Suriyeli sığınmacılara yönelik algılarını, Zeytinburnu örneği üzerinden incelemek amacıyla hazırlanmıştır.

Doğu Türkistan, Çin'in Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde yer alan ve Uygur Türklerinin yoğun olarak yaşadığı bir bölgedir. Bölgedeki siyasi baskılar ve etnik çatışmalar nedeniyle binlerce Uygur, güvenlik ve özgürlük arayışında göç etmeye zorlanmıştır. Suriyeli sığınmacılar ise, Suriye'deki iç savaş ve devletin baskıları nedeniyle Türkiye'ye geçici koruma maksadıyla sığınmışlardır. Her iki grup da Türkiye'nin geçici ya da kalıcı unsurları olsalar da, göç süreci ve entegrasyon deneyimleri farklılıklar göstermektedir. Bu makale, Zeytinburnu ilçesinde yaşayan Doğu Türkistanlı göçmenlerin, Suriyelilere yönelik algılarını inceleyerek, toplumsal uyum ve kültürel etkileşim gibi konuları ele alacaktır.

Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle tarihi boyunca pek çok göç hareketine tanıklık etmiştir. Ancak günümüzdeki göç akınları, özellikle Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye gelmesiyle daha büyük bir boyut kazanmıştır. Bu bağlamda, göçmenlerin sosyal uyumu ve entegrasyonu, hem yerel halk hem de göçmenler için önemli bir sorun haline gelmiştir. Zeytinburnu, İstanbul'da göç hareketliğinin yaşandığı önemli ilçelerden biri olup, burada yaşayan göçmenler arasında, hem geçmişteki hem de günümüzdeki göç hareketlerinin etkileri hissedilmektedir. Bu araştırmanın amacı, Doğu Türkistanlı göçmenlerin Suriyeli sığınmacılara yönelik algılarını anlamak ve bu algıların, göçmen toplulukları arasındaki sosyal uyumu nasıl şekillendirdiğini incelemektir. Bu amaç bağlamında Zeytinburnu örneği üzerinden çalışma gerçekleştirilmiş ve buradaki göçmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Bu bakımdan araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır.

Doğu Türkistanlı göçmenlerin Suriyelilere yönelik algısını otaya çıkarmak amacıyla; araştırmanın çalışma grubu 2023 yılı Ocak-Mayıs aylarında İstanbul ilinde bulunan, en az 6 ay süre ile barınan 202 göçmenden oluşmaktadır. Göçmenlerin belirlenmesinde ve araştırmaya dâhil edilmesinde gönüllülük esasına uygun olarak ulaşılabilir örnekleme yöntemi

kullanılmıştır. Dolayısıyla İstanbul'un Zeytinburnu ilçesinde bulunan 202 Doğu Türkistanlı göçmen gönüllü olarak araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen demografik bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu formlarda demografik bilgiler olarak cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, göç etmeden önceki işi, çalışma durumuna ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca katılımcılara Suriyeli göçmenlerle ilgili olarak 20 sorudan meydana gelen görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu araştırma ekinde yer almaktadır.

• Araştırmanın Soruları

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. Doğu Türkistanlı göçmenlerin Türkiye'ye yönelik algıları nasıldır?
2. Doğu Türkistanlı göçmenlerin Türkiye'yi tercih etme nedenleri nedir?
3. Doğu Türkistanlı göçmenlere göre Türkiye'nin en önemli sorunu nedir?
4. Doğu Türkistanlı göçmenlerin eğitim durumu, cinsiyet ve yaş gibi özellikler bakımından dağılımı nasıldır?
5. Doğu Türkistanlı göçmenlerin Suriyeli sığınmacılara yönelik algıları nasıldır?

1. GÖÇ KAVRAMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Göç, belirli bir zaman ve mekânda, belirli bir mesafe ve zaman diliminde gerçekleşen fiziksel, coğrafi kopuş veya sosyokültürel dinamizm olarak ifade edilmektedir. (Hoşgör, 1998; Türkyılmaz, 1998). Bu kavram, oldukça geniş bir tanımlamaya sahip olup alt başlıklar altında incelenmelidir. (Kanalga, 2022). Göç, toplumsal, ekonomik ve politik nedenlere bağlı olarak bireylerin ya da grupların, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine kalıcı veya geçici olarak hareket etmesi şeklinde de ifade edilmektedir (Ünsal, 2019).

Göç, insanların geleceklerini, yaşam standartlarını ve sosyal olanaklarını iyileştirme umuduyla, bir yerden başka bir yere taşınmaları olarak tanımlanmaktadır. Bir başka ifadeyle, bireylerin veya grupların, yaşamlarının bir bölümünü ya da tamamını geçirmek üzere veya geçici bir süreliğine mevcut yerleşim alanlarından başka bir bölgeye yönelmeleriyle gerçekleşen coğrafi yer değiştirme sürecidir. Göç, sınırları belirlenmiş bir siyasal toprak parçasından, belirli bir yerleşim noktasından veya topluluktan ayrılarak başka bir siyasal alana, gruba ya da bölgeye yönelik kitlesel ya da bireysel hareketler şeklinde de ele alınmaktadır (İzbrak, 1986). Göç kavramı üzerine pek çok tanım yapılmış olmakla birlikte, göçe dair ortak algı, "asıl yerden, ulaşılmak istenen yere hareket" biçiminde ifade edilmektedir (Karpat, 2003).

Göç, bir yerleşim alanından başka bir alana doğru yapılan hareketlilik olarak ifade edilirken yalnızca nüfus hareketi olarak “dar kapsamlı” bir şekilde ele alınmamalıdır. Buna göre göç, bir kültürün taşınması mahiyetini de içermektedir (Taşçı, 2012). Göçü oluşturan temel öğeler arasında; göçün nedenleri, göç edilen bölge, göç eden bireylerin sayısı, tercih edilen yerin özellikleri, göçün gönüllü ya da zorunlu olup olmadığı ve göçün tek seferde mi yoksa kademeli olarak mı gerçekleştiği gibi faktörler yer almaktadır (Çağlar, 2018). Göç olgusunun ana sebebi ekonomik faktörler olarak kendini gösterirken, dini ve milli farklılıklar, politik ve ticari etkenler, sosyal nedenler gibi çeşitli unsurlar da göçe sebebiyet vermektedir (Karpas, 2015). Bununla beraber, göçün sebepleri içinde bulunan zamanın koşullarına bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. Örneğin, 19. yüzyılda göç hareketleri daha çok dini ve milli sorunlardan cereyan ederken, 20. ve 21. asırda ekonomik etmenler olarak kendini göstermektedir. Bu doğrultuda, göç hareketleri genellikle “itici” ve “çekici” faktörler olarak değerlendirilmektedir ve bu unsurlarda başat rol büyük oranda ekonomi olarak kabul edilmektedir (Taşçı, 2012).

Göçlerin sebepleri araştırıldığında, savaşlar neticesinde değişen ülke sınırları, dini ve milli ayrışmalar, politik baskılar, kıtlık ve geçim zorlukları önemli faktörler olarak kendini göstermektedir (Yalçın, 2004). Güvenlik unsuru da göçü tetikleyen ana etkenlerden biridir. İnsanlar, can ve mal emniyetinin olmadığını düşündüklerinde göç etmek mecburiyetinde kalmaktadır. Bu çerçevede göçler; savaşlar ve güvenlik kaygıları, nüfus artışı, işsizlik, doğal afetlerin yarattığı ekonomik sıkıntılar, düşman istilaları ve daha iyi koşullarda çalışma ve yaşama arzusu gibi nedenlerle meydana gelmektedir (Saydam, 1997).

Genel olarak göç, ekonomik ve güvenlik kaygıları özelinde şekillenmektedir. Yaşam riski olan ve geçim sıkıntısı yaşayan bireyler, mevcut yaşam alanlarını terk ederek göç hareketine katılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, asgari yaşam koşullarını sağlayamayan bireyler, göç yoluyla daha iyi koşullara ulaşmayı amaçlamaktadır. Politik baskılar, dini ve milli ayrımlar gibi nedenler, doğrudan bir göç sebebi olmanın yanı sıra, geçim sıkıntıları ve güvenlik kaygılarını tetikleyen unsurlar olarak da değerlendirilmektedir (Kanalga, 2022).

Bu haliyle göç olgusu insanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahip olup yapılaş şekline, amacına ve dönemsel koşullara bağlı olarak farklı kategorilere ayrılmaktadır. Göç, yalnızca bireylerin veya toplulukların yer değiştirmesiyle sınırlı kalmayıp, hem coğrafi hem de sosyolojik bir olgu olarak ele alınmaktadır. Günümüzde, küreselleşmenin etkisiyle göç hareketleri yalnızca göç eden bireyleri ve toplumları değil, göçün gerçekleştiği ülkeleri ve uluslararası dengeleri de doğrudan etkileyen önemli bir sorun haline gelmiştir.

2. GÖÇÜN DİNAMİKLERİ

Göç, toplumların farklı koşullar altında bulundukları yerden başka yerlere hareket etmelerini ifade eder. Göçün nedenleri, ekonomik ve güvenlik faktörlerinin yanı sıra sosyal ve kültürel faktörlerle de şekillenir. Göçmenlerin bulundukları coğrafyadaki yaşam koşulları, göç etmeye karar verme süreçlerinde belirleyici rol oynar.

Ekonomik faktörler, göçün en yaygın nedenlerinden biridir. Bunların arasında; vergi oranlarının yüksek olması, mesleki alanda çalışma imkânı bulunamaması, işsizlikle birlikte gelecek endişesi, gelişmiş ülkelerin sundukları elverişli çalışma ortamları, gelişmiş ülkelerdeki istikrarlı yaşam tarzı, kariyer ve ücret imkânları, ekonomik istikrarsızlık, düşük ücret politikasına bağlı mali sorunlar gelmektedir.

Göçe yol açan güvenlik faktörü, insanların yaşamış oldukları coğrafyadan münferit ya da grup olarak ayrılmalarına yol açan çevresel güvenlik problemlerini içermektedir. Güvenlik ile ilgili bir sorun yaşandığında insanları kitleler halinde her şeyi geride bırakarak göç ettikleri bilinmektedir. Örneğin terör olayları insanların güvenliği için en büyük tehditlerin başında gelmekte ve buna bağlı olarak pek çok insan yaşadığı yerlerden ayrılmak durumunda kalmaktadır. Öte yandan güvenlik sorunlarına yol açan diğer bir durum dini ya da etnik kökenli olaylardır. Askeri darbe ya da savaşlar da ciddi bir göç dalgası yaratabilmektedir (Özyakışır, 2013). Doğu Türkistan'da, Uygur halkına yönelik uygulanan baskı rejimi, özgürlük ve rahat yaşam arayışı içinde olan birçok Doğu Türkistanlıyı göç etmeye mecbur kılmıştır. Çin hükümetinin bölgedeki sıkı denetimi ve Uygurların kültürel kimliklerini yok etme çabaları, bu göçlerin artmasına neden olmuştur. Benzer şekilde, Suriye'deki iç savaş, sadece askeri çatışmalar değil, aynı zamanda hükümetin muhaliflere yönelik baskıları ve zulümleri de Suriyeli göçmenlerin yurtlarını terk etmelerine yol açmıştır.

2.1. Doğu Türkistan ve Suriye'den Göç Nedenleri

Tarihsel süreçte göç hareketlerine bakıldığında, farklı dönemlerde kitlesel nüfus hareketlerinin yaşandığı görülmektedir. 1492 yılında, İspanya'dan on binlerce Yahudi gemilerle göç etmek zorunda kalmıştır. 1709'da İsveç Kralı XII. Karl ile birlikte yaklaşık iki bin kişilik bir grup Osmanlı topraklarına iltica etmiştir. Yine aynı şekilde, 1849'da Macar Özgürlük Savaşı'nda yenilgiye uğrayan Prenk Lajos Kossuth, üç bin kişilik Macar halkı ile birlikte Osmanlı İmparatorluğu'na sığınmıştır. 1917 yılında gerçekleşen Bolşevik İhtilali'nin ardından ise

yaklaşık 135.000 kişi Osmanlı topraklarına göç etmek durumunda kalmıştır (Göç İdaresi Raporu, 2019).

Cumhuriyet döneminde de Türkiye, yoğun göç hareketlerine ev sahipliği yapmıştır. 1922-1945 yılları arasında Balkanlar, Almanya ve Yunanistan'dan yaklaşık 1 milyon 185 bin kişi Türkiye'ye getirilmiştir. 1988 ve 2000 yılları arasında Bulgaristan, Bosna-Hersek, Irak ve Kosova'dan yaklaşık 900.000 kişi Türkiye'ye göç etmiştir. Özellikle 1988 yılında gerçekleşen Halepçe Katliamı ve 1990'lı yıllarda meydana gelen Körfez Savaşı sonucunda, yaklaşık 450.000 kişi Irak'tan Türkiye sınırına sığınmıştır (Apak, 2015, s.23).

2010 yılının sonlarında Tunus'ta bir seyyar satıcının kendini yakmasıyla başlayan ve kısa sürede kitleler halinde yayılan Yemen, Mısır, Cezayir ve Ürdün'e sığınarak *Arap Baharını* göreceğiz. Bu ayaklanmalar Tunus ve Mısır'da oldukça etkili olmuş ve 23 yıldır yönetimde olan Zeynel Abidin Bin Ali ile 30 yıldır Mısır devlet başkanı olan Hüsnü Mübarek'in istifasıyla sonuçlanmıştır. Bu hareket Suriye'ye sığınarak etkisini artırmış ve bir süre sonra iç savaşa dönmüştür. 2011 yılında başlayan Suriye iç savaşı nedeniyle Türkiye, tarihinin en büyük göç dalgalarından birine tanıklık etmiştir. 2011-2019 yılları arasında yaklaşık 4 milyon Suriyeli Türkiye'ye göç etmiştir. Barınma merkezlerinde 136.198 Suriyeli yaşamakta olup, Türkiye'nin farklı illerinde geçici yerleşim statüsünde bulunan Suriyeli sayısı 3.5 milyona ulaşmıştır (Göç İdaresi Raporu, 2019).

Türkiye'nin son yıllarda kitlesel göç hareketlerine maruz kalmasının çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Bu nedenlerin başında komşu ülkelerde yaşanan siyasi ve toplumsal olaylar önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle İran'daki rejim değişiklikleri ve baskı, Suriye'de Arap Baharıyla başlayan iç savaş, Irak'ta Saddam Hüseyin rejiminin devrilmesiyle ortaya çıkan istikrarsızlık, Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği'nin dağılması ile yaşanan göç hareketleri ve Afganistan'ın Sovyetler Birliği tarafından işgali bu süreçte etkili olmuştur (Aksel ve İçduygu, 2012, s. 20). Göç, çeşitli nedenlere bağlı olarak meydana gelmekte ve askeri, politik, ekonomik, hukuki ve kültürel sonuçlar doğurmaktadır (Çağlar, 2015; Karasu, 2018).

2.1.1 Doğu Türkistan'dan Gelen Göç ve Nedenleri

Bir bölgenin tarihsel süreçteki konumu genellikle coğrafi özellikleriyle doğrudan ilişkilidir (Ceylan ve Güneş, 2021). Bu doğrultuda, Doğu Türkistan uzun yıllar boyunca farklı Türk devletlerine ev sahipliği yapmış ve çeşitli göç hareketlerine sahne olmuştur. Özellikle 20.

Yüzyılda Doğu Türkistan'dan Türkiye'ye doğru gerçekleşen göçler, zorunlu göç kapsamında değerlendirilmekte olup işgal ve siyasi baskılar sonucunda meydana gelmiştir. Doğu Türkistanlılar maruz kaldıkları baskı ve zulüm nedeniyle anayurtlarını terk etmek zorunda kalmış ve zorlu koşullar altında kitlesel göç hareketlerine mecbur kılınmışlardır. (Kara, 2018).

Doğu Türkistan'dan gerçekleşen göç hareketleri 1935 ile 1952 yılları arasında, toplam 17 yıl süren uzun bir süreçte gerçekleşmiştir (Kara, 2010). Doğu Türkistan'da yaşayan Uygurların bir kısmı, Çin'in baskıları nedeniyle 1961 yılında göç etmek zorunda kalmıştır. Bu göç hareketi öncelikle Afganistan'a yönelmiş fakat Çin'in Afganistan üzerindeki diplomatik baskıları sonucunda bu göçmenler Türkiye'ye yerleşmek zorunda kalmıştır (Gül, 2020).

20. yüzyılda, Doğu Türkistan'da görev yapan Çinli valiler Yang Zengxin (1912-1928), Jin Shu Ren (1928-1933) ve Sheng Shi Tsai (1933-1944) dönemlerinde bölgede yaşayan Kazaklar sürekli olarak baskı ve zulme tabi tutulmuştur (Kara, 2018). Söz konusu valiler, Uygur ve Kazak Türkleri üzerinde baskıcı bir yönetim kurmaya çalışmış, özellikle Jin Shu Ren ve Sheng Shi Tsai dönemlerinde bu baskılar en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Bu dönemde ağır vergiler uygulanmış, eğitim öğretim faaliyetleri kısıtlanmış ve toplumun ileri gelen simaları tutuklanmıştır. Yaşanan isyanlar ve artan zulüm, Kazakların hür bir yaşam arayışına girmesine ve göç etmelerine sebep olmuştur (Kara, 2010).

Türkiye'ye Kazaklar tarafından gerçekleştirilen göç hareketi, 1930'ların ikinci yarısından 1950'lerin başına kadar devam etmiş ve bu süreç Sun Yat Sen Devrimi ile yakından ilişkili olmuştur. Bu devrim sonucunda Mançu İmparatorluğu sona ermiş ve Doğu Türkistan'da bir otorite boşluğu meydana gelmiştir. Bölgeye atanan genel valiler, uyguladıkları baskı ve zulüm politikalarıyla halkın huzurunu bozmuş ve zorunlu göç süreçlerini hızlandırmıştır. Böylelikle, 1930'larda başlayan ilk göç hareketi ve 1940'ların sonunda yaşanan ikinci göç dalgası, 1952-1954 yılları arasında Türkiye'ye ulaşarak tamamlanmıştır (Kara, 2018).

2.1.2 Suriye'den Gelen Göç ve Nedenleri

Suriye'de yaşanan iç savaş ve bunun sonucunda ortaya çıkan göç hareketlerini anlamak için Arap Baharı'nın etkisini göz önünde bulundurmak gerekmektedir. "Arap Baharı" olarak bilinen isyan dalgası, 17 Aralık 2010 tarihinde Tunus'ta başlamış ve kısa sürede komşu ülkelere yayılmıştır. Tunuslu 26 yaşındaki Muhammed Buazizi'nin, belediye binasının önünde kendini yakması, bu halk hareketlerinin fitilini ateşleyen olaylardan biri olmuştur. Bu isyan dalgası,

özellikle genç nüfusun etkisiyle Mısır, Libya ve diğer Arap ülkelerine yayılmıştır. Genellikle uluslararası düzeyde bir dış politika meselesi olarak değerlendirilen bu hareketlenme, Suriye’ye de sıçramış ve ülkede toplumsal olayların hızla tırmanmasına neden olmuştur (Güçer vd., 2013).

Suriye’de Arap Bahar’ının etkisiyle başlayan protestolar 2011 yılında iç silahlı çatışmalara dönüşmüştür. Beşşar Esad, Saddam Hüseyin ve eski Kamboçya Başbakanı Pol Pot gibi otoriter liderlerin uygulamalarına benzer şekilde, yukarıdan aşağıya sistematik baskı rejimiyle halk ayaklanmalarını bastırmaya çalışmıştır (Yeşil, 2013, s. 8). Zamanla, muhalif grupların hareketi dalga dalga yayılarak bir isyan haline gelmiş, Baas rejimine karşı başkaldırı ve çatışmalar daha da şiddetlenmiş ve mezhepsel bir boyuta evrilmiştir. Özellikle Suriye'deki Nusayri ağırlıklı yönetim ile Sünni muhalifler arasındaki gerilim, yaşanan çatışmaların “Sünni-Şii mezhep mücadelesi” olarak yorumlanmasına neden olmuştur. 2011’de meşru hak talepleriyle başlayan barışçıl protestolar, Esed rejimi tarafından sert müdahalelerle bastırılmış ve zamanla silahlı çatışmalara dönüşmüştür. Rejimin protestoculara karşı silah kullanması, Suriye iç savaşının çıkmasına yol açmıştır (Coşkun, 2015; Yılmaz, 2013).

Savaşın yol açtığı istikrarsızlık ortamı, artan şiddet ve baskı, Suriye halkının güvenli bölgelere sığınmak amacıyla zorunlu göçe yönelmesine sebebiyet vermiştir (Orhan, 2014, s. 5). Bu göç dalgası, başta Suriye’ye komşu olan Türkiye, Lübnan, Ürdün ve Irak gibi ülkelerde toplumsal, ekonomik, sosyal ve politik sorunları beraberinde getirmiştir (Ağır ve Sezik, 2015, s. 97). 2011 yılında başlayan silahlı çatışmalar neticesinde yoğun bir grup kitleler halinde göç etmek mecburiyetinde kalmış, özellikle Nisan 2011’den itibaren Türkiye’ye yönelik göç hareketleri yoğunluk kazanmıştır (Demirtaş, 2019). Türkiye, bu süreçte Suriyelilere yönelik "açık kapı politikası" uygulayacağını duyurmuş ve başlangıçta 100.000 kişilik bir göçmen sınırının kritik eşik olduğunu belirtmiştir. Ancak, Suriye’den gelen göç dalgası beklentilerin çok üzerinde gerçekleşmiş ve Türkiye’ye yönelik kitlesel göç hareketleri hızla artmıştır (Orhan ve Gündoğar, 2015, s. 12).

3. DOĞU TÜRKİSTANLI GÖÇMENLERİN PROFİLİ

Doğu Türkistanlı göçmenler, Türkiye’ye genellikle siyasi ve ekonomik nedenlerle göç etmişlerdir. Bu grup, eğitim düzeyinin yüksek olduğu bir orana sahiptir. Araştırma bulgularına göre, Doğu Türkistanlı göçmenlerin %87’sinin eğitim düzeyinin üniversite ve üzeri olduğu görülmüştür. Bu durum, hem göçmenlerin bilgi düzeylerinin yüksek olduğunu hem de

entegrasyon süreçlerinde daha etkin bir şekilde yer alabileceklerini gösterir. Bununla birlikte, yüksek eğitilmiş olmaları, Türkiye’deki iş gücü piyasasında karşılaştıkları zorlukları azaltmadığı gibi, sosyal ve kültürel entegrasyon bağlamında da bazı engeller teşkil edebilmektedir.

Doğu Türkistanlı göçmenlerin büyük bir kısmı, Türkiye’ye göç etmeden evvel çeşitli mesleklerde çalıştıkları tespit edilmiştir. Çalışma durumu ele alındığında, göçmenlerin %75,2’sinin hali hazırda çalışmakta olduğu bulgulanmıştır. Bu oran, göçmenlerin ekonomik özgürlüklerini elde etme konusunda oldukça istekli olduklarını göstermektedir. Ancak, yerel iş gücü piyasasında karşılaştıkları zorluklar, dil bariyerleri ve kültürel farklılıklar, entegrasyon sürecinde engel teşkil edebilmektedir.

Doğu Türkistanlı göçmenlerin büyük bir kısmı, 35 yaşın altındaki bireylerden oluşmaktadır. Bu durum, genç nüfusun göç etme kararında önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Genç yaş grubu, göç ettikleri ülkede yeni bir hayat kurma ve iş gücü piyasasına katılma konusunda daha motive olmuşlardır.

4. DOĞU TÜRKİSTANLI GÖÇMENLERİN SURIYELİ SİĞİNMACILARA YÖNELİK ALGISI

Doğu Türkistanlı göçmenlerin, Suriyelilere yönelik algıları, genel olarak olumsuz bir tablo çizmektedir. Bu algılar, etnik ayrışma, kültürel entegrasyon eksiklikleri, sosyal uyum ve ekonomik rekabet gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır. Doğu Türkistanlı göçmenler, Suriyeli göçmenlerin, Türk kültür ve sosyal yaşamına entegrasyon konusunda uyumsuz olduklarını düşünmektedirler. Özellikle, Suriyeli göçmenlerin sosyal yaşamda ve iş gücü piyasasında daha fazla ayrımcılığa maruz kaldıkları gözlemlenmiştir. Göç etme nedenleri olarak önemli düzeyde Türkiye’nin kabul edeceğini düşünmeleri, gidecek başka yer olmaması ve aynı dine mensup oldukları için özellikle Türkiye’yi seçtiklerini belirtmişlerdir. Doğu Türkistanlı göçmenler önemli düzeyde Türkiye’nin başta gelen sorunlarının mülteci sorunu ve ekonomik sorunlar olduğunu ifade etmişlerdir. Bir göçmen grubun göç ettiği ülkenin en önemli sorunlarından birini mülteci sorununu olarak görmesi, araştırmaya değer önemli bir tespit olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğu Türkistan’dan Türkiye’ye göç eden göçmenler kendilerini Suriyeli göçmenlerden etnik köken, sosyal yaşam ve kültür bakımından farklı görmektedirler

Doğu Türkistanlı göçmenlerin yaklaşık %90’ı, Suriyelilerin evlerine veya ülkelerine geri dönmelerini istemektedir. Bu durum, hem iki grup arasındaki kültürel uyumsuzluğu, hem de ekonomik rekabeti yansıtmaktadır. Ancak, bazı Doğu Türkistanlı göçmenler, Suriyeli

göçmenlere empati duyarak, onların yaşadıkları travmaların ve zorlukların farkında olduklarını ifade etmektedirler.

5. SURIYELİ GÖÇMENLERLE İLİŞKİLER

Doğu Türkistanlı ve Suriyeli göçmenler, Türkiye’de benzer zorluklarla karşılaşmış olmalarına rağmen, birbirlerine yönelik algılarında belirgin farklılıklar bulunmaktadır. Suriyeli göçmenler, Türkiye’nin en büyük göçmen grubunu oluştururken, Doğu Türkistanlı göçmenler daha az sayıda olmasına rağmen, özel bir demografiyi temsil etmektedir. Bu grup, Suriyeli göçmenlerle karşılaştıkları farklılıkları, genellikle kültürel ve etnik köken üzerinden tanımlamaktadır.

Doğu Türkistanlı göçmenler, Suriyeli sığınmacıları, etnik kimlikleri, yaşam tarzları ve kültürel alışkanlıkları bakımından farklı olarak tanımlamaktadır. Bu farklılıklar, iki grup arasında iş yaşamında ve sosyal hayatta zaman zaman çatışmalara neden olabilmektedir. Özellikle Suriyeli göçmenlerin düşük ücretli işlerde çalışması ve yerel halkla kurdukları ilişkiler, ucuz işgücü oluşumuna mahal verdiği için, Doğu Türkistanlı göçmenlerin gözünde olumsuz bir tutum oluşturmaktadır. Bununla beraber, her iki göçmen grup da gerek göç sürecinde, gerekse göç ettiği ülkedeki barınma, istihdam, uyum vb konularda benzer zorluklarla karşılaşmış olup, birbirlerine yönelik empati geliştirme potansiyeline de sahiptir.

6. TÜRKİYE’DEKİ GÖÇMEN POLİTİKALARI

Türkiye, özellikle son on yılda göçmen kabul eden ülkeler arasında önemli bir konuma gelmiştir. Türkiye, Suriye’deki iç savaşın cereyan etmesiyle birlikte, 2011 yılından itibaren oldukça yoğun bir şekilde Suriyeli sığınmacı akınına uğramıştır. Bu doğrultuda, Türkiye’nin göç politikaları, öncelikle göçmenlerin ihtiyaçlarını karşılamak ve entegrasyon süreçlerini desteklemek amacıyla geliştirilmiştir. Türkiye, Suriyeli sığınmacılara geçici koruma statüsü tanımış, bu sayede bu grubun yasal statüsünü belirlemiş ve sosyal destek hizmetleri sunmuştur.

Ancak, Türkiye’deki göçmen politikaları, yerel halkın sosyal ve ekonomik dinamikleriyle etkileşim içinde sürekli olarak evrilmektedir. Doğu Türkistanlı göçmenler de bu politikaların dolaylı etkilerine maruz kalmaktadır. Türkiye’de yaşayan göçmenler arasında sosyal uyumun sağlanması, hem göçmenler hem de yerel halk için önemli bir meseledir. Yerel yönetimlerin, göçmen topluluklarına yönelik sosyal hizmetler ve destek programları geliştirmeleri, bu süreçte önemli bir rol oynamaktadır. Ancak, uygulamada karşılaşılan zorluklar, özellikle kaynakların yetersizliği ve toplumsal ön yargılar, göçmenlerin entegrasyonunu zorlaştırmaktadır.

Türkiye’deki göçmen politikaları, aynı zamanda uluslararası düzeyde cereyan eden gelişmelerle de şekillenmektedir. Avrupa Birliği ile yapılan anlaşmalar, Türkiye’nin göçmen kabul politikalarını etkilemiş, bunun sonucunda Türkiye, transit bir ülke haline gelmiştir. Bu süreç, Türkiye’nin göçmenlerin sosyal entegrasyonuna yönelik çabalarını artırmasına yol açmış, fakat aynı zamanda göçmenler arasındaki rekabeti de artırmıştır. Doğu Türkistanlı göçmenler ve Suriyeli sığınmacıların, bu politikalardan nasıl etkilendiği, araştırma sonuçları ile daha net bir şekilde ortaya konulacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Göç hareketleri, tarihi süreçte birçok etkene bağlı olarak gerçekleşmiş olup göç edilen yerin tercihinde çeşitli unsurlar etkili olmuştur. Göçmenlerin göç ettikleri bölge, göç etme nedenleri, gönüllü ya da zorunlu olarak göçe katılmaları gibi faktörler, göç süreçlerinin dinamiklerini belirlemektedir. Yapılan araştırmalar, göçün temel nedenleri arasında ekonomik ve güvenlik kaygılarının öne çıktığını göstermektedir. Bunun yanı sıra, dini ve etnik ayrımlar, politik ve ticari faktörler, sosyal dinamikler gibi unsurlar da göçü tetikleyen diğer etkenler arasında yer almaktadır. Göçlerin nedenleri, içinde bulunulan dönemin koşullarına göre değişkenlik gösterebilmekte, bu durum göçün çok boyutlu bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır.

Göç, yalnızca bireylerin yer değiştirmesiyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda göç edilen ülkeler üzerinde toplumsal, ekonomik ve politik etkiler yaratmaktadır. Bu bağlamda, göç konusu disiplinler arası bir inceleme alanı oluşturmakta ve farklı bilimsel perspektiflerden ele alınmaktadır. Göçün nedenleri, süreçleri ve sonuçları üzerine geliştirilen teoriler, göçmenlerin algıları ve göç hareketlerinin değerlendirilmesi için analitik bir çerçeve sunmaktadır. Bu çalışmada, Doğu Türkistanlı göçmenlerin Suriyeli sığınmacılara yönelik algıları, Zeytinburnu örneği üzerinden incelenmiştir.

Araştırmanın sonuçları, Doğu Türkistanlı göçmenlerin Suriyeli sığınmacılara yönelik algılarının, sosyal ve kültürel etkileşimlerin ne denli karmaşık olduğunu ortaya koymaktadır. Doğu Türkistanlı göçmenlerin, Suriyelilerle olan ilişkileri, kültürel farklılıklar ve ekonomik rekabet gibi faktörlerden etkilenmektedir. Bu bağlamda, her iki grubun da göçmenlik deneyimlerinin birbirinden farklı olduğu, fakat benzer zorluklarla karşılaştıkları belirlenmiştir.

Elde edilen veriler, Doğu Türkistanlı göçmenlerin, Suriyelilerin Türkiye’deki varlığını tehdit olarak algıladıklarını ve yüksek düzeyde entegrasyon eksikliği hissettiklerini göstermektedir. Bu durum, toplumsal uyumun sağlanmasında önemli bir engel teşkil etmektedir. Ayrıca, Doğu

Türkistanlı göçmenlerin, Suriyeli göçmenlerin ülkelerine geri dönmelerini istemeleri, sosyal çatışma potansiyelini artıran bir durum olarak dikkat çekmektedir.

Araştırma Bulguları

Araştırma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda ulaşılan temel bulgular şunlardır:

- Doğu Türkistanlı göçmenlerin yaklaşık %87'sinin eğitim düzeyinin üniversite ve üzeri olduğu tespit edilmiştir.
- Türkiye'ye göç etmeden önceki meslek durumlarına bakıldığında, Doğu Türkistanlı göçmenlerin %32,7'sinin daha önce çalışmadığı, %35,6'sının işçi olarak çalıştığı belirlenmiştir. Günümüzde ise bu göçmenlerin %75,2'si aktif olarak istihdam edilmektedir.
- Doğu Türkistanlı göçmenlerin yaklaşık %80'inin 35 yaş altında olduğu belirlenmiştir.
- Doğu Türkistanlı göçmenler, Türkiye'nin en önemli sorunları arasında ekonomi ve göçmen meselesini öncelikli olarak değerlendirmektedir.
- Doğu Türkistanlı göçmenler, Türkiye'ye göç etme nedenleri arasında; Türkiye'nin kendilerini kabul edeceği düşüncesi, soydaşlık bağı, alternatif ülke bulunmaması ve dini mensubiyet öne çıkmaktadır.
- Doğu Türkistanlı göçmenler, Suriyeli göçmenlerden farklı olduklarını düşünmekte ve bu farklılıkları yaşam tarzı, etnik köken ve kültürel unsurlar üzerinden tanımlamaktadır.
- Doğu Türkistanlı göçmenlerin göç etme zamanına ilişkin bulgular, katılımcıların %49,5'inin 2002 öncesinde, %50,5'inin ise 2002 sonrasında Türkiye'ye göç ettiğini göstermektedir.
- Doğu Türkistanlı göçmenlerin göç ettikleri bölgenin güvenlik durumu incelendiğinde, göçmenlerin %8'inin çatışma bölgesinden, %63'ünün risk altındaki bölgelerden, %28'inin ise güvenli bölgelerden Türkiye'ye geldiği belirlenmiştir.
- Doğu Türkistanlı göçmenlerin %35'i, Suriyeli göçmenlerle bir arada çalışmaktan rahatsızlık duyduklarını ifade etmiştir.
- Doğu Türkistanlı göçmenler yaklaşık %90'ı, Suriyeli göçmenlerin ülkelerine geri dönmeleri gerektiği yönünde görüş belirtmiştir.
- Doğu Türkistanlı göçmenler, Suriyeli göçmenlerin kültürel entegrasyonunun yeterince sağlanmadığını düşünmektedir.

Öneriler

Elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Doğu Türkistanlı ve Suriyeli göçmenlerin Türkiye'ye entegrasyonu sürecinin yeterince sağlanamadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, entegrasyonu teşvik edici politikaların geliştirilmesi ve uygulamaya konulması gerekmektedir.
- Uluslararası göçün kontrollü, sağlıklı ve sürdürülebilir bir biçimde gerçekleşmesi için sınır güvenliğinin artırılması ve kaçak göçlerin önlenmesi büyük önem taşımaktadır.
- Göçmenlerin iskân ve istihdam süreçlerinde, geldikleri bölgenin sosyal ve kültürel dinamikleri dikkate alınarak uygun politikalar geliştirilmelidir.
- Toplu barınma alanlarında yaşam kalitesinin artırılması ve temel hizmetlere erişimin kolaylaştırılması sağlanmalıdır.
- Eğitim politikaları kapsamında, eğitimden yoksun bırakılan göçmen çocuklarının tespiti yapılmalı ve bu konuda gerekli hukuki ve sosyal önlemler alınmalıdır.
- Göçmenlerin entegrasyon sürecinde devlet, sivil toplum kuruluşları ve medya organlarının iş birliği yaparak, yanlış algıların önüne geçilmesi gerekmektedir.
- Doğu Türkistanlı göçmenlerin Suriyeli göçmenlere yönelik olumsuz algılarının nedenleri ayrıntılı bir şekilde incelenmeli ve bu doğrultuda sosyolojik araştırmalar yapılmalıdır.
- Göçmenlerin psikososyal destek hizmetlerinden faydalanmalarını sağlamak için toplum temelli psikolojik destek programları uygulanmalıdır.
- Kültürel farklılıkların göçmen grupları arasındaki entegrasyonu zorlaştırdığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, sosyokültürel çalışmalar ve ortak projeler teşvik edilmelidir.
- Göç ve göçmen politikaları, gelecekte yaşanabilecek göç dalgalarına yönelik önleyici ve yönlendirici stratejileri içerecek şekilde düzenlenmelidir.
- Bu araştırma, göçmen toplulukları arasında sosyal uyumun sağlanması için çeşitli öneriler sunmaktadır:
- Eğitim ve bilinçlendirme programları kapsamında Hem Doğu Türkistanlıların hem de Suriyeliler için entegrasyonu destekleyici eğitim programları düzenlenmelidir. Bu programlar, kültürel farklılıkların anlaşılmasını ve karşılıklı saygıyı artırmaya yönelik olmalıdır.

- Yerel yönetimler, göçmen topluluklarına yönelik sosyal destek hizmetlerini artırmalıdır. Psikososyal destek programları, göçmenlerin yaşadığı travmaların üstesinden gelmelerine yardımcı olabilir.
- Göçmenlerin ekonomik entegrasyonunu sağlamak amacıyla, iş gücü piyasasında fırsat eşitliği sağlanmalıdır. Bu bağlamda, göçmenlerin niteliklerini dikkate alan iş bulma hizmetleri sunulmalıdır.
- Yerel halk ile göçmen toplulukları arasında iletişimi güçlendirecek etkinlikler düzenlenmelidir. Bu tür etkinlikler, kültürel alışverişi teşvik ederek, karşılıklı anlayışı artırabilir.
- Göçmen politikalarının, yerel halkın ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak geliştirilmesi gerekmektedir. Bu, sosyal uyumu artıracak ve göçmenlerin entegrasyon süreçlerini kolaylaştıracaktır.
- Sonuç olarak, Doğu Türkistanlı göçmenler ve Suriyeli sığınmacılar, Türkiye'deki göçmen toplulukları arasındaki dinamikleri anlamak ve toplumsal uyumu sağlamak için ortak bir çaba göstermelidir. Bu araştırma, göç olgusunun karmaşıklığını ve göçmenlerin algılarını daha iyi anlamaya yönelik önemli bir adım olmuştur. Gelecekte yapılacak çalışmalarda, farklı göçmen gruplarının entegrasyon süreçleri ve etkileşimleri üzerine daha fazla odaklanılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyürek, Y. (2024) Doğu Türkistanlı Göçmenlerin Suriyelilere Yönelik Algısı: Zeytinburnu Örneği. Yüksek lisans Tezi. Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ağır, A., ve Sezik, M. (2015). Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye etkileri ve toplumsal uyum süreci. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 95-112.
- Aksel, D., ve İçduygu, A. (2012). Türkiye'nin göç politikaları ve göç yönetimi. *Uluslararası Göç ve Mülteci Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 15-29.
- Apak, H. (2015). Türkiye'de göç hareketleri ve göçmen politikaları. *Toplumsal Araştırmalar Dergisi*, 7(3), 21-34.
- Çağlar, A. (2018). Göç sosyolojisi: Kavramlar, teoriler ve Türkiye'de göç hareketleri. İstanbul: Beta Yayınları.
- Ceylan, S., ve Güneş, M. (2021). Türkiye'nin göç tarihi ve günümüz göç politikaları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 45-68.
- Coşkun, M. (2015). Suriye iç savaşının Türkiye'ye etkileri ve göç dalgası. *Ortadoğu Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1-14.
- Demirtaş, H. (2019). Türkiye'de mülteci politikalarının değerlendirilmesi. *Anadolu Göç Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 55-78.
- Göç İdaresi Raporu. (2019). Türkiye'de göç yönetimi ve Suriyeli mülteciler. Ankara: İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Güçer, E., Kaya, O., & Demir, A. (2013). Arap Baharı ve Suriye iç savaşı üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 10(3), 5-22.
- Gül, F. (2020). Doğu Türkistan'dan Türkiye'ye göç hareketleri: Tarihsel bir analiz. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 15(2), 199-220.
- Hoşgör, A. (1998). Göç olgusu ve toplumsal etkileri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 12-29.

- İzbırak, R. (1986). Göçün tanımı ve türleri üzerine bir değerlendirme. Ankara: Türk Coğrafya Kurumu Yayınları.
- Karpat, K. (2003). Osmanlı'dan günümüze göç hareketleri ve politikaları. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Karpat, K. (2015). Türkiye'nin göç tarihi ve politik dönüşümler. İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Karasu, S. (2018a). Göç hareketleri ve küreselleşme. *Küresel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 78-94.
- Kara, A. (2010). Doğu Türkistan göçlerinin tarihi ve etkileri. *Türk Tarih Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 201-222.
- Kara, A. (2018). Doğu Türkistan'dan Türkiye'ye göçler: 20. yüzyılın büyük göç hareketleri. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 11(3), 211-230.
- Kanalga, M. (2022). Göç teorileri ve küresel göç hareketleri üzerine bir değerlendirme. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 9(1), 33-57.
- Orhan, O. (2014). Suriye krizi ve Türkiye'ye etkileri. *Ortadoğu Analiz Dergisi*, 7(2), 3-16.
- Orhan, O., ve Gündoğar, S. S. (2015). Suriyeli mültecilerin Türkiye ekonomisine etkileri. *Türkiye Ekonomi Politikaları Dergisi*, 5(1), 10-28.
- Saydam, A. (1997). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e göç hareketleri ve sosyal etkileri. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Taşçı, E. (2012). Göç politikaları ve entegrasyon süreci: Türkiye örneği. *Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Dergisi*, 4(1), 65-89.
- Türkyılmaz, Z. (1998). Göçün ekonomik boyutları ve Türkiye'ye etkileri. *Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 45-59.
- Ünsal, A. (2019). Göç sosyolojisi ve küreselleşen dünyada göç hareketleri. *Toplumsal Değişim Dergisi*, 3(2), 85-102.

- Yalçın, M. (2004). Güç ve yerleşim politikaları: Türkiye’de i  ve dış g  ler. *G    alı maları Dergisi*, 2(1), 23-41.
- Yeşil, M. (2013). Arap Baharı ve Suriye’de değişim süreci. *Ortadoğu  alı maları Dergisi*, 5(3), 6-19.

EKLER

EK-1: Anket Soruları

Sayın katılımcı;

“Doğu Türkistanlı Göçmenlerin Suriyelilere Yönelik Algısı: Zeytinburnu Örneği” başlıklı yüksek lisans tez çalışması Dr.Öğr.Üyesi Pelin YANTUR danışmanlığında, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Yusuf AKYÜREK tarafından yürütülmektedir.

Size sunulmuş olan anket formu İstanbul ili Zeytinburnu İlçesinde yaşayan Doğu Türkistanlı Göçmenlerin Suriyelilere yönelik algısını anlamak için hazırlanmış gönüllü katılımcıların cevaplandığı bilimsel bir çalışmanın parçasıdır. Çalışma hakkında gerekli bilgilendirmeler anket öncesinde araştırmacı tarafından sözlü olarak yapılacaktır. Çalışmada elde edilecek kişisel veriler tamamen gizli tutulacaktır.

Araştırma kapsamında elde edilecek olan veriler sadece akademik amaçlarla kullanılacak olup cevaplarınız gizlilik ilkesine uygun olarak değerlendirilecektir. Verdiğiniz tüm bilgilerin gizliliği esastır. Lütfen soruları içtenlikle ve doğru bir şekilde cevaplayınız. Anket sonuçlarının tarafınıza iletilmesini istiyorsanız lütfen araştırmacıya bildiriniz. Açıklanan hususlar dışında da bilgiye ihtiyaç duyulması halinde sizinle paylaşılan iletişim bilgileri ile araştırmacıya ulaşabilirsiniz.

Değerli katkılarınızdan ötürü teşekkür ederim.

1. Cinsiyetiniz

Kadın Erkek

2. Yaşınız

18 - 24

25 - 34

35 - 44

45 ve üstü

3. Uyruğunuz

.....

4. Medeni Haliniz

Evli

Bekar

5. Eğitim Durumunuz

Okur-yazar değil

Okur -yazar

İlkokul mezunu

Ortaokul mezunu

Lise mezunu

Fakülte ve yüksekokul öğrencisi

Fakülte veya yüksekokul mezunu

Lisansüstü uzmanlık vb.

6. Göç etmeden önceki işiniz?

Çalışmıyordum

Emekli

İşçi

Memur Diğer

7. Şu an çalışıyor musunuz?

Evet

Hayır

8. Gelir düzeyiniz nedir?

5.500 TL veya daha az

5.501 TL - 7.000 TL

7.001 TL - 10.000 TL

10.000 TL ve üzeri

9. Gelmiş olduğunuz bölgenin güvenlik açısından durumu nasıldı?

Güvenli Bölge

Çatışma Bölgesi

Risk Altındaki Bölge

Diğer

10. Türkiye'ye gelmenize vesile olan olay ya da kişiler oldu mu?

Evet

Hayır

11. Türkiye'ye geldikten sonra hayatınızın olumlu yönde değiştiğini düşünüyor musunuz?

Evet, hayatım değişti

Hayır, hayatımda bir değişiklik olmadı

12. Bundan sonraki yaşantınıza Türkiye'de devam etmeyi düşünüyor musunuz?

Evet

Hayır

13. İmk nınız olsa başka bir ülkede yaşamayı düşünür müsünüz?

Evet, başka bir ülkeye gitmeyi düşünürüm Hayır, başka bir ülkeye gitmeyi düşünmem

14. Türkiye'ye hangi yıl göç ettiğiniz?

1970-1980

1981-1990

1991-2002

2002 ve sonrası

Diğer.....

15. Göç etmek için Türkiye’yi seçme nedeniniz nedir?

Yakın olduğu için

Türkiye devletinin kabul edeceğini düşündüğümüz için

Dindış olduğumuz için

Soydaş olduğumuz için

Gidecek başka ülke olmadığı için

Diğer

16. Daha önce göç tecrübesi yaşadınız mı?

Evet

Hayır

17. Sizce Türkiye’nin en önemli sorunu nedir?

Çevre sorunları

Ekonomi

Göçmen sorunu

İşsizlik

Güvenlik

Diğer:

18. Türkiye’ye göç eden insanların etnik kimliği göçe karşı tutumunuzu etkiler mi? (Türk, Kürt, Arap, Çerkez, vb.)

Etkiler

Etkilemez

19. Türkiye’ye göç eden insanların dini kimliği göçe karşı tutumunuzu etkiler mi? (Müslüman, Hristiyan, Yahudi, vb.)

Etkiler

Etkilemez

20. Türkiye’ye göç eden insanların mezhebi göçe karşı tutumunuzu etkiler mi? (Sünni, Şii, Alevi, Nusayri, Ezidi, vb.)

Etkiler

Etkilemez

21. İnsanların hangi sebeplerden dolayı göç etmesini makul bulursunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

Doğal afet Savaş

Salgın hastalık

İşsizlik

Etnik ve dinsel ayrımcılık

Ekonomik nedenler

Diğer:

22. Sizce Doğu Türkistanlıları Suriyeli göçmenlerden ayıran en temel özellik nedir?

Etnik Köken

Mezhepsel farklılık

Kültür

Aile yapısı

Yaşam tarzı

Diğer:

23. Soy bağı sizden farklı olan göçmen gruplarla etkileşiminizin iyi olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet, etkileşiminizin iyi olduğunu düşünüyorum

Hayır, etkileşiminizin iyi olduğunu düşünmüyorum

24. Doğu Türkistanlı göçmenler olarak Suriyeli göçmenlerle kültürel bağlamda farklılıklarınız olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet, kültürel farklılıklarımız var

Hayır, kültürel farklılıklarımız yok

25. Doğu Türkistanlı göçmenler olarak Suriyeli göçmenlerin kültürel entegrasyonunu tamamladığını düşünüyor musunuz?

Evet, kültürel entegrasyonunu tamamladığını düşünüyorum

Hayır, kültürel entegrasyonunu tamamladığını düşünmüyorum

26. Doğu Türkistanlı göçmenler olarak Suriyeli göçmen grupların ülkelerine dönmelerini ister misiniz?

Evet, dönmelerini isterim

Hayır, dönmelerini istemem

27. Doğu Türkistanlı göçmenler olarak Suriyeli göçmenlerle bir arada çalışmaktan rahatsızlık duyar mısınız?

Rahatsız olmam Kararsızım

Rahatsız olurum

28 Doğu Türkistanlı göçmenler olarak çocuklarınızın Suriyeli göçmenlerin çocuklarıyla arkadaşlık etmesinden rahatsızlık duyar mısınız?

Evet, rahatsız olurum

Hayır, rahatsız olmam

ÇALIŞMANIN ETİK İZNİ

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1.yazarın araştırmaya katkı oranı %100’dür.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı bulunmamaktadır. Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.